

Handläggare
Håkansson Katarina

Datum
2017-04-27

Diarienummer
UBN-2017-0988

Utbildningsnämnden

Yttrande över promemorian Möjlighet att använda en särskild kvot vid placering i kommunala skolor (U2017/01031/S)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att lämna yttrande enligt bilaga över promemorian om särskild kvot vid placering i kommunala skolor.

Bakgrund

Uppsala kommun har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Möjlighet att använda en särskild kvot vid placering i kommunala skolor (U2017/01031/S).

I promemorian föreslås att det införs en möjlighet för kommuner att göra undantag från närhetsprincipen vid placering av elever i vissa kommunala skolor. Syftet är att motverka konsekvenserna av boendesegregation mot bakgrund av att antalet elever i svenska skolväsendet ökat stort under senare år. Möjligheten till undantag från närhetsprincipen ska vara begränsad till en viss andel av platserna – en särskild kvot – vid en eller flera av kommunens skolenheter. Bestämmelser om denna möjlighet ska finnas i en särskild lag med begränsad giltighetstid. Enligt den tidsbegränsade lagen ska en kommun vid placering av elever i skolenheter i förskoleklassen, grundskolan eller grundsärskolan få undanta ett antal platser i en eller flera skolenheter från den fördelning som ska göras enligt skollagens bestämmelser och låta dessa platser utgöra en särskild kvot. Platserna inom en särskild kvot ska fördelas till elever vars vårdnadshavare önskar att de ska gå vid den aktuella skolenheten.

Föredragning

Utbildningsnämnden föreslås yttra att Uppsala kommun delar uppfattningen att utvecklingen med ökad segregation är oroande och ger negativa konsekvenser både för enskilda individer och för samhället i stort. Uppsala kommun välkomnar därför initiativ som syftar till att motverka denna utveckling.

Sammantaget anges i förslaget till yttrande att förslaget om fri kvot behöver förtydligas ytterligare för att kunna tillämpas på ett rättssäkert sätt. Vidare är det angeläget att regeringen gör en samlad översyn över skollagens regler om placering av elever vid skolenhet.

Förslag till yttrande redovisas i sin helhet i bilaga.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Handläggare
Katarina Håkansson

Datum
2017-05-12

Diarienummer
UBN-2017-0988

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian Möjlighet att använda en särskild kvot vid placering i kommunala skolor (U2017/01031/S)

Uppsala kommun har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Möjlighet att använda en särskild kvot vid placering i kommunala skolor (U2017/01031/S).

Yttrande

I promemorian belyses en utveckling med en ökande skolsegregation både i bemärkelsen att skillnaderna i kunskapsresultat ökar mellan skolor och att den socioekonomiska och etniska bostadssegregationen befästs i skolorna. Uppsala kommun delar uppfattningen att utvecklingen är oroande och ger negativa konsekvenser både för enskilda individer och för samhället i stort. Uppsala kommun välkomnar därför initiativ som syftar till att motverka denna utveckling.

I Uppsala kommun tillämpas en modell där alla gör ett skolval. Liksom i många andra kommuner blir utfallet att det finns skolor där inte alla elever kan tas emot i den skola de har valt i första hand. Olika modeller för urval har prövats och Uppsala kommun menar att den nuvarande lagstiftningen ger otydlig vägledning för rättssäkra beslut om skolplacering då det ställs krav på att tillgodose såväl vårdnadshavares val av skola som rätten för en elev att bli placerad på en skola nära hemmet. Utbildningsnämnden i Uppsala har därför den 5 oktober 2016 (dnr UBN-2016-3347) tillskrivit utbildningsministern och påtalat behovet av att se över lagstiftningen om placering vid skolenhet. I skrivelsen framförs att det i dag finns en osäkerhet kring frihetsutrymmet vid tolkningen av lagen, till exempel avseende möjlighet att ge syskonförtur. När olika kommuner gör olika tolkningar kan det leda till olikvärdighet. Tillfälligheter avgör om tolkningen prövas av domstol eller annan myndighet. De skillnader som uppstår mellan kommuner beror därmed inte främst på att det finns olika behov utan snarare på huruvida kommunens principer har prövats i högre instans.

Enligt förslaget i promemorian ska kommunen fördela de platser som ingår i den särskilda kvoten enligt grunder som kommunen själv beslutar. Utifrån ovanstående kan en fri kvot utan närmare specificering bidra till ytterligare otydlighet och göra det svårt för vårdnadshavare att överblicka grunderna för det egna barnets skolplacering.

Uppsala kommun anser vidare att det är svårt att utforma ett urval till fri kvot på ett sätt som är objektivt, sakligt och icke-diskriminerande. Som exempel anges i promemorian ett urval med grund i socioekonomiskt utsatta bostadsområden. Socioekonomiska faktorer är viktiga. De används i dag som underlag i Uppsala kommuns resursfördelningsmodell men då inte på ett sätt som gör att resursfördelningen kan kopplas till en viss individ. Vid användning i samband med skolplacering för en enskild elev är det viktigt att urvalsförfarandet inte blir utpekande eller stigmatiserande.

Uppsala kommun anser sammantaget att staten bör ge en tydligare vägledning kring hur fri kvot ska tillämpas för att skapa likvärdighet mellan kommuner och urvalsprinciper på saklig grund. Eftersom problematiken är angelägen kan även andra vägar behöva prövas. Uppsala kommun bedömer att ett urval till kvoten baserat på att vara nyanländ skulle vara genomförbart. I promemorian avråds från detta utifrån diskrimineringslagstiftningen, men samtidigt medges ett sådant urval i förordning (2016:910) om särskild kvot i fristående skolor. Uppsala kommun föreslår att regeringen prövar att ge denna möjlighet också till kommunala skolor.

Utbildningsnämnden

Caroline Hoffstedt
Ordförande

Lars Niska
Sekreterare